

Armoede en inkomensongelijkheid in de Europese Unie

Bart Huynen

In 2006 had 16 procent van de inwoners van de Europese Unie (EU) een verhoogd risico op armoede volgens de Europese definitie. Het gaat om bijna 75 miljoen mensen. De verschillen tussen de vijftien oudere lidstaten en de tien in 2004 toetreden landen zijn gemiddeld klein. Nederland en Tsjechië hadden met 10 procent het laagste percentage inwoners met een verhoogd armoederisico. Dit wil echter niet zeggen dat de levensstandaard in beide landen vergelijkbaar is. In de nieuwe lidstaten ligt de koopkracht over het algemeen een stuk lager en ervaren huishoudens vaker financiële beperkingen. Ongeveer een kwart van de huishoudens in deze landen gaf in 2006 aan onvoldoende geld te hebben voor het nuttigen van een warme maaltijd met vlees, kip of vis om de dag, zelfs met een inkomen boven de armoedegrens.

1. Inleiding

In 2005 is het CBS gestart met de uitvoering van het onderzoek 'European Union-Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC)'. EU-SILC wordt op basis van een Europese verordening¹⁾ uitgevoerd in opdracht van Eurostat, het statistische bureau van de EU. Het voornaamste doel van het onderzoek is het leveren van internationaal vergelijkbare gegevens over inkomen en sociale uitsluiting²⁾.

In dit artikel wordt aan de hand van verschillende indicatoren de armoede en inkomensongelijkheid in de EU-staten vergeleken. Hierbij wordt vooral ingezoomd op de verschillen tussen de vijftien oude lidstaten van de Europese Unie (EU-15) en de tien in 2004 toetreden landen (NLS10). Dit zijn Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

Aangezien de meest recente cijfers betrekking hebben op 2006 en Roemenië en Bulgarije pas met ingang van 1 januari 2007 zijn toetreden, blijven deze landen hier buiten beschouwing.

Eerst vindt er een vergelijking van de armoede en inkomensongelijkheid plaats met gebruik van enkele in Europees verband gedefinieerde monetaire indicatoren. Aanvullend komen vervolgens ook niet-monetaire indicatoren aan bod, zoals de mate waarin huishoudens financiële beperkingen ervaren of kunnen rondkomen van het beschikbare inkomen. De uitkomsten hebben betrekking op personen in particuliere huishoudens.

2. Monetaire indicatoren

Volgens de definitie die de Europese Commissie hanteert, worden armen gedefinieerd als: 'mensen, gezinnen of

groepen mensen wier middelen (materieel, cultureel en sociaal) zo beperkt zijn dat zij uitgesloten zijn van de minimaal aanvaardbare leefpatronen in de lidstaat waarin zij leven' (Raad van de Europese Gemeenschappen, 1985). De armoede is relatief omdat zij gedefinieerd wordt in verhouding tot het algemeen welvaartspeil van een land.

Op Europees niveau is een aantal doelen gesteld bij de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. In 2001 heeft de Europese raad in Laken een lijst van statistische indicatoren vastgesteld om de voortgang bij het bereiken van deze doelstellingen in kaart te brengen. Deze lijst met indicatoren, waarvan een groot deel betrekking heeft op monetaire armoede, wordt sindsdien aangeduid als de Laken-indicatoren. Een belangrijke indicator is de zogenaamde at-risk-of-poverty rate de Europese armoedegrens: er is sprake van een verhoogd armoederisico wanneer men een inkomen heeft dat lager is dan 60% van het mediane gestandaardiseerde inkomen³⁾. Het mediane inkomen is het middelste inkomen in de verdeling van inkomens van laag naar hoog. Deze definitie levert een exacte grenswaarde op die een internationale vergelijking mogelijk maakt. De keuze van het percentage is echter arbitrair. De grens hangt niet samen met minimale behoeften van personen of huishoudens. Bij een algemene toename van de welvaart, waarbij de inkomens van alle huishoudens met hetzelfde percentage stijgen, zal het armoederisico gelijk blijven. Naarmate de welvaart in een land groter is zal de armoedegrens steeds meer boven het existentieel bestaansminimum uitgaan. Als de welvaart echter laag is zou de grens op een niveau kunnen uitkomen dat onder het bestaansminimum ligt. Dit zou betekenen dat ook mensen met een inkomen dat boven de grens uitkomt te weinig financiële middelen hebben om fatsoenlijk van te leven. Een ander nadeel van de grens is dat door uiteenlopende scheefheden en concentraties in de inkomensverdeling, bijvoorbeeld als gevolg van de hoogte van het sociaal minimum, omvangrijke groepen net boven of net onder de grens vallen (CBS/SCP, 1998).

2.1 Armoederisico

In 2006 had 16 procent van de inwoners in de toenmalige Europese Unie, de EU-25, een verhoogd risico op armoede. Dit komt neer op bijna 75 miljoen personen. Nederland en Tsjechië kenden met 10 procent het laagste percentage inwoners met een inkomen onder de Europese armoedegrens. Ook in de Scandinavische lidstaten was sprake van een relatief laag armoederisico. Binnen de EU-15 was dit risico het hoogst in Griekenland. Van de EU-25 had Letland met bijna een kwart het hoogste aandeel inwoners met een verhoogd armoederisico. Gemiddeld⁴⁾ lag het armoederisico in de vijftien oudere lidstaten ongeveer even hoog als in de in 2004 toetreden landen.

De Europese inkomensgrens wordt per land bepaald en is dus sterk afhankelijk van het daar geldende welvaarts-niveau. In de oude lidstaten lag de grens doorgaans op een veel hoger niveau dan in de nieuw toegetreden landen. Van de toetreders was alleen Cyprus in de top tien vertegenwoordigd. Met name in de Baltische landen en in Polen was de koopkracht van de bevolking laag. Uitgedrukt in koopkrachtpariteit⁵⁾ lag de grens in Nederland twee keer zo hoog als in Tsjechië. Alleen in Oostenrijk, het Verenigd Koninkrijk en Luxemburg lag deze hoger dan in Nederland. In Luxemburg lag de grens zelfs ruim zes keer zo hoog als in Letland.

2.2 80/20 ratio

Een andere monetaire indicator is de ratio 80/20, die de mate van inkomensongelijkheid weergeeft. Deze ratio komt overeen met de verhouding van de inkomenssommen van de 20 procent hoogste inkomens en de 20 procent laagste inkomens.

Gemiddeld was in de EU-25 het inkomensaandeel van de rijkste 20 procent bijna vijf keer groter dan het aandeel van de armste 20 procent. Landen met een laag armoederisico worden veelal gekenmerkt door een relatief geringe inkomensongelijkheid. In Nederland had de rijkste 20 procent gemiddeld een bijna vier keer zo hoog inkomen als de armste 20 procent van de bevolking. Binnen de oude lidstaten van de Europese Unie was dit inkomensverschil tussen arm en rijk alleen kleiner in de Scandinavische lidstaten en in Oostenrijk. In de andere landen was de verhouding groter ofwel waren er grotere verschillen tussen arm en rijk. In Griekenland en Portugal bijvoorbeeld, had de rijkste 20 procent zes tot zeven keer zo veel inkomen als de armste 20 procent. Van de in 2004 toegetreden lidstaten kenden de Baltische landen en Polen de grootste inkomenskloof tussen arm en rijk. In Letland, het land met

het hoogste armoederisico, had de rijkste 20 procent gemiddeld een bijna een acht keer zo hoog inkomen als de armste twintig procent van de bevolking.

3. Niet-monetaire indicatoren

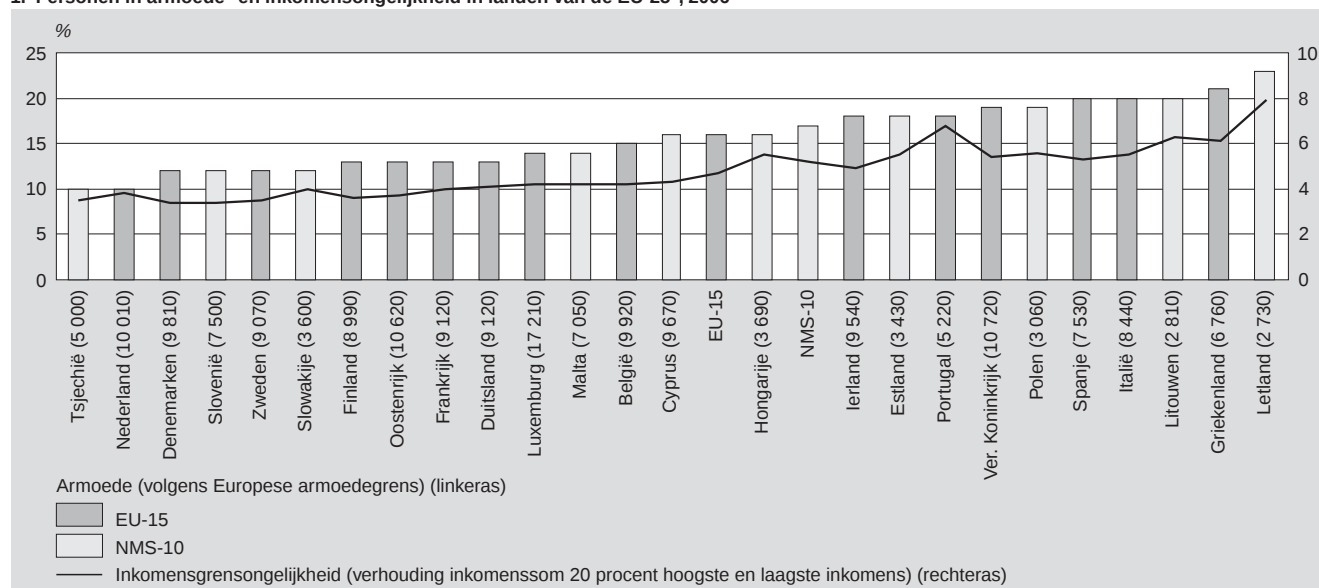
Door vast te stellen of iemand een inkomen onder de Europese armoedegrens heeft, wordt een zeker risico op armoede bepaald. Voor bepaalde groepen, zoals zelfstandigen, is het echter moeilijk om het inkomen vast te stellen. Ook is het mogelijk dat men slechts incidenteel beschikt over een laag inkomen of voldoende vermogen achter de hand heeft. Aanvullend zijn daarom in EU-SILC ook subjectieve vragen over armoede en materiële deprivatie opgenomen op basis waarvan niet-monetaire indicatoren voor armoede vastgesteld kunnen worden. Het gaat bijvoorbeeld om vragen over de mate waarin huishoudens kunnen rondkomen van het beschikbare inkomen, financiële beperkingen of betalingsachterstanden hebben en duurzame goederen⁶⁾ bezitten.

3.1 Moeilijk rondkomen

De internationale verschillen in het percentage huishoudens dat aangeeft moeilijk te kunnen rondkomen van het inkomen zijn groot. In de oude lidstaten gold dit gemiddeld voor een op de vijf huishoudens. In de nieuwe lidstaten was dit aandeel bijna twee keer zo groot. In Tsjechië, waar sprake is van een laag armoederisico, gaf toch bijna 30 procent van de huishoudens aan (zeer) moeilijk rond te kunnen komen. In Polen, Cyprus en Letland gold dit voor bijna de helft van de huishoudens.

Ook binnen de oude lidstaten verschilde het percentage huishoudens dat moeilijk rond kon komen sterk. In Neder-

1. Personen in armoede¹⁾ en inkomensongelijkheid in landen van de EU-25²⁾, 2006*

¹⁾ Tussen haakjes is de hoogte van de armoedegrens (koopkrachtpariteit) van het desbetreffende land vermeld.

²⁾ De landen van de EU-25 zijn opgedeeld in de vijftien oude lidstaten (EU-15) en de tien in 2004 toegetreden lidstaten (NLS10).

Bron: Eurostat.

land gaf 15 procent van de huishoudens aan moeite hiermee te hebben. In Luxemburg betrof dit maar 5 procent van de huishoudens, terwijl in Griekenland de helft van de huishoudens financiële krapte ervaarde. Huishoudens met een verhoogd armoederisico hadden gemiddeld ruim twee keer zo vaak moeite met rondkomen als huishoudens met een inkomen boven de armoedegrens.

Deze kloof tussen arm en niet-arm was het grootst in Luxemburg.

Staat 1
Aandeel huishoudens in de EU-25 dat zegt (zeer) moeilijk rond te komen, 2006

	Totaal huishoudens	Inkomen onder armoedegrens	Inkomen boven armoedegrens
%			
<i>EU-15</i>			
Luxemburg	5	22	2
Oostenrijk	8	23	6
Zweden	8	15	7
Finland	9	20	6
Denemarken	9	22	6
Verenigd Koninkrijk	13	26	10
Nederland	15	32	13
Frankrijk	16	36	13
België	18	44	13
Ierland	24	47	18
Spanje	29	48	24
Italië	35	59	29
Portugal	38	60	32
Griekenland	53	76	47
Totaal	22	42	17
<i>NLS10</i>			
Estland	18	40	11
Tsjechië	29	68	24
Litouwen	32	59	25
Slowakije	36	61	33
Hongarije	37	66	32
Polen	47	76	41
Cyprus	48	69	42
Letland	49	73	39
Totaal	40	70	32

Bron: EU-SILC USER DATABASE versie 2006-1.

3.2 Financiële beperkingen

Financiële krapte uit zich onder meer in het uitstellen of achterwege laten van bepaalde uitgaven. Het gaat bijvoorbeeld om zaken zoals jaarlijks een week op vakantie gaan, de aanschaf van een auto, maar ook om het nuttigen van een warme maaltijd met vlees, kip of vis om de dag. Vanwege het lagere welvaartsniveau werden huishoudens in de nieuwe lidstaten vaker geconfronteerd met dergelijke financiële beperkingen. Gemiddeld gaven bijvoorbeeld zes op de tien huishoudens in deze landen aan onvoldoende geld te hebben voor een jaarlijkse vakantie. Dat zijn er twee keer zo veel als in de oude lidstaten. Van de huishoudens met een inkomen onder de armoedegrens kon gemiddeld zelfs bijna 90 procent in de nieuwe lidstaten zich geen jaarlijkse vakantie permitteren.

Ook binnen de oude Europese Unie verschilt het percentage huishoudens met financiële beperkingen per land sterk. In Nederland zat een jaarlijkse vakantie er voor

Staat 2
Aandeel huishoudens in de EU-25 met onvoldoende geld om jaarlijks een week op vakantie te gaan, 2006

	Totaal huishoudens	Inkomen onder armoedegrens	Inkomen boven armoedegrens
%			
<i>EU-15</i>			
Luxemburg	11	35	7
Denemarken	11	26	9
Zweden	15	30	13
Nederland	18	36	15
Finland	20	48	14
Verenigd Koninkrijk	23	43	17
Ierland	23	46	16
Oostenrijk	25	55	19
België	27	59	21
Frankrijk	32	65	27
Spanje	38	65	31
Italië	39	68	31
Griekenland	51	80	44
Portugal	60	85	54
Totaal	31	58	25
<i>NLS10</i>			
Tsjechië	38	75	34
Cyprus	54	84	45
Slowakije	59	80	56
Estland	63	88	55
Polen	66	89	62
Hongarije	66	90	62
Litouwen	70	93	63
Letland	70	90	63
Totaal	61	88	56

Bron: EU-SILC USER DATABASE Versie 2006-1.

18 procent van de huishoudens financieel niet in. Alleen in Luxemburg, Denemarken en Zweden was dit aandeel lager, terwijl in Portugal maar liefst 60 procent van de huishoudens zei onvoldoende geld hiervoor te hebben.

Staat 3
Aandeel huishoudens in de EU-25 met onvoldoende geld voor een warme maaltijd met vlees, kip of vis om de dag, 2006

	Totaal huishoudens	Inkomen onder armoedegrens	Inkomen boven armoedegrens
%			
<i>EU-15</i>			
Luxemburg	2	9	1
Denemarken	2	7	1
Ierland	3	6	2
Nederland	3	5	3
Finland	3	9	2
Spanje	4	7	3
Zweden	4	9	3
Portugal	4	11	3
Verenigd Koninkrijk	5	11	3
België	5	13	3
Italië	6	14	4
Frankrijk	7	18	5
Griekenland	9	23	6
Oostenrijk	10	24	7
Totaal	5	13	4
<i>NLS10</i>			
Cyprus	7	16	5
Estland	11	26	6
Tsjechië	17	40	14
Litouwen	28	54	20
Hongarije	29	52	25
Polen	29	54	24
Letland	36	59	27
Slowakije	38	58	36
Totaal	27	51	23

Bron: EU-SILC USER DATABASE Versie 2006-1.

Het relatieve karakter van de Europese armoedegrens blijkt vooral wanneer het gaat om primaire levensbehoeften zoals het nuttigen van een warme maaltijd met vlees, kip of vis om de dag. In de oude lidstaten kon gemiddeld 5 procent van de huishoudens zich dit niet veroorloven. In de nieuwe lidstaten gaf ongeveer een kwart van de huishoudens aan onvoldoende geld hiervoor te hebben, zelfs met een inkomen boven de armoedegrens. Letland en Slowakije, waar bijna vier op de tien huishoudens zich geen warme maaltijd om de dag konden permitteren, spanden in dit opzicht de kroon. In deze twee landen was dit aandeel onder huishoudens met een verhoogd armoederisico zelfs bijna 60 procent.

3.3 Betalingsachterstanden

Een tekort aan inkomen kan er ook toe leiden dat huishoudens achterstand hebben met de betalingen van bijvoorbeeld de huur, de hypotheek of de elektriciteitsrekening of het afbetalen van een lening. In de nieuwe lidstaten was het aandeel huishoudens dat hiermee te maken had met 15 procent bijna twee keer zo groot als in de oude lidstaten van de Europese Unie. In Cyprus en Polen kon 20 procent van huishoudens niet tijdig voldoen aan een of meer van deze financiële verplichtingen. Vooral huishoudens met een verhoogd armoederisico liepen vaak achter met betalingen. Gemiddeld gold dit in de nieuwe lidstaten voor een op de drie van deze huishoudens.

Staat 4
Aandeel huishoudens in de EU-25 met betalingsachterstanden¹⁾, 2006

	Totaal huishoudens	Inkomen onder armoedegrens	Inkomen boven armoedegrens
%			
EU-15			
Luxemburg	2	8	1
Oostenrijk	3	7	2
Spanje	5	7	4
Nederland	5	9	4
Verenigd Koninkrijk	5	10	4
Denemarken	6	14	4
Portugal	6	9	5
België	6	14	5
Ierland	7	14	5
Zweden	7	15	6
Frankrijk	9	18	7
Finland	9	18	7
Italië	11	22	9
Griekenland	31	51	25
Totaal	8	15	7
NLS10			
Estland	6	11	5
Tsjechië	7	26	5
Slowakije	9	19	8
Litouwen	13	22	11
Letland	14	20	12
Hongarije	14	30	11
Polen	19	39	15
Cyprus	19	23	18
Totaal	15	32	12

¹⁾ Een of meerdere achterstanden in de betaling van de huur, hypotheek, watergas en elektriciteitsrekeningen, op afbetaling gekochte artikelen of leningen. Creditcardschulden en rood staan zijn niet inbegrepen.

Bron: EU-SILC USER DATABASE Versie 2006-1.

Ook binnen de oude Europese Unie waren er aanzienlijke verschillen in het aandeel huishoudens met betalingsachterstanden. In Nederland liep 5 procent van de huishoudens achter met een of meer betalingen. Alleen in Luxemburg en in Oostenrijk was dit aandeel lager. In Griekenland daarentegen, had een op de drie huishoudens hiermee te maken.

3.4 Bezit duurzame goederen

Financiële krapte kan ook tot gevolg hebben dat huishoudens om financiële redenen niet de beschikking hebben over bepaalde tamelijk gangbare duurzame goederen. EU-SILC bevat informatie over het al dan niet bezitten van een telefoon, kleurentelevisie, PC, wasmachine en auto. In de in 2004 toegetreden landen ontbeerde ruim een op de drie huishoudens minimaal een van deze goederen door een gebrek aan financiële middelen, bijna drie keer zoveel als in de oudere lidstaten. Wanneer sprake was van een verhoogd armoederisico gold dit zelfs voor bijna 60 procent van de huishoudens in de nieuwe lidstaten.

Staat 5
Aandeel huishoudens in de EU-25 dat om financiële redenen geen telefoon, kleurentelevisie, PC, wasmachine of auto bezit, 2006

	Totaal huishoudens	Inkomen onder armoedegrens	Inkomen boven armoedegrens
%			
EU-15			
Luxemburg	4	16	2
Zweden	8	20	6
Italië	10	23	6
Verenigd Koninkrijk	10	21	7
Oostenrijk	10	24	8
Nederland	11	28	9
Spanje	12	21	10
Frankrijk	12	28	10
België	14	36	10
Denemarken	15	37	11
Finland	18	46	12
Ierland	19	37	13
Griekenland	23	35	20
Portugal	27	46	22
Totaal	12	26	9
NLS10			
Cyprus	11	19	9
Tsjechië	21	53	17
Estland	31	49	25
Hongarije	31	54	27
Litouwen	38	62	31
Polen	38	60	34
Slowakije	39	57	37
Letland	49	69	41
Totaal	35	58	30

Bron: EU-SILC USER DATABASE Versie 2006-1.

In de oude lidstaten kon gemiddeld een op de tien huishoudens zich minimaal een van deze goederen niet veroorloven. Onder huishoudens met een verhoogd armoederisico was dit aandeel drie keer zo hoog als onder huishoudens met een inkomen boven de armoedegrens. Voor Nederland zijn de cijfers vergelijkbaar. Ook hier gold dat het verschil tussen arm en niet-arm het grootst was in Luxemburg.

4. Conclusie

Op basis van de op Europees niveau vaak gebruikte 'at-risk-of-poverty-rate' is het risico op armoede in de 2004 toegetreden landen en de vijftien oudere EU-lidstaten gemiddeld vergelijkbaar. Nederland en Tsjechië hebben het laagste percentage inwoners met een verhoogd armoederisico. Deze indicator verbergt echter de werkelijke verschillen in levensstandaard in de betrokken landen. De gehanteerde inkomensgrens wordt per land bepaald en is sterk afhankelijk van het daar geldende welvaartsniveau. In het ene land kan men met een inkomen rond deze grens redelijk rondkomen, terwijl men zich in een andere land met een inkomen boven deze grens zelfs geen warme maaltijd om de dag kan veroorloven. Aanvullende niet-monetaire indicatoren, zoals de subjectieve beoordeling van het inkomen, zijn derhalve noodzakelijk om de verschillen in levensomstandigheden in kaart te brengen. Bij de internationale vergelijking van deze aanvullende beoordeling van het inkomen is echter enige voorzichtigheid geboden, omdat de betekenis ervan beïnvloed kan zijn door de sociaaleconomische context en culturele verschillen.

Technische toelichting

Het design van EU-SILC in Nederland

EU-SILC is vooral gericht op de beschrijving van materiële welvaart, maar richt zich ook op huisvesting, werk, gezondheid, onderwijs en kinderopvang. Bij de gegevensverzameling maakt het CBS zoveel mogelijk gebruik van registergegevens, voornamelijk inkomensgegevens uit fiscale bronnen. Aanvullende gegevens worden verzameld via telefonische waarneming. Vanwege de gemeenschappelijke arbeidsmarktvariabelen is EU-SILC geïntegreerd in de Enquête beroepsbevolking (EBB). Jaarlijks bevat de EU-SILC-steekproef tussen de 9 en 10 duizend steekproefpersonen. Sommige variabelen, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, worden uitsluitend verzameld voor deze steekproefpersonen. De meeste gegevens, op het gebied van inkomen, werk en onderwijs, worden echter ook verzameld voor de personen die tot het huishouden van de steekproefpersoon behoren.

EU-SILC en de Inkomensstatistiek

De voor Nederland gepresenteerde resultaten wijken iets af van de cijfers die het CBS zelf op dit gebied publiceert. Hiervoor zijn diverse redenen aan te geven. Ten eerste is het bij de nationale inkomensstatistiek gebruikelijk een aantal groepen, bijvoorbeeld studentenhuishoudens, niet in te delen naar de hoogte van het inkomen. Bij de hier gepresenteerde EU-SILC cijfers is dat niet het geval. Mede hierdoor ligt het percentage 15 tot 25-jarigen met een verhoogd armoederisico fors hoger. Een tweede verklaring voor de verschillen is het feit dat in Europees verband een andere equivalentiefactor wordt toegepast bij het standaardiseren van het inkomen. Een iets andere definitie van het

besteedbaar inkomen is een derde verklaring voor de verschillen. Ten behoeve van de internationale vergelijkbaarheid zijn bijvoorbeeld de economische huurwaarde en de betaalde hypotheekrente buiten beschouwing gebleven. Tot 2007 waren de lidstaten niet verplicht om deze inkomenscomponenten te leveren.

Staat 6
Vergelijking armoederisico en 80/20 ratio, EU-SILC 2006¹⁾ en IPO 2005*

	EU-SILC 2006	IPO 2005*
At-risk-of-poverty rate (%)	9,9	9,2
Tot 15 jaar	14,0	14,4
15 tot 25 jaar	17,0	8,3
25 tot 45 jaar	9,1	9,9
45 tot 65 jaar	6,6	7,2
65 jaar en ouder	6,1	5,5
Ratio 80/20	3,8	4,0

¹⁾ Het inkomen in EU-SILC 2006 heeft betrekking op het kalenderjaar 2005.

Bron: CBS.

Literatuur

Raad van de Europese Gemeenschappen. Besluit van de Raad van 19 december 1984 betreffende een specifieke communautaire actie ter bestrijding van de armoede. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, 1985, L 2 (24–25).

SCP/CBS (1998). Armoedemonitor 1998. Den Haag: SCP/Elsevier bedrijfsinformatie.

Noten in de tekst

- ¹⁾ Verordening (EG) Nr. 1177/2003.
- ²⁾ Van 1994 tot 2001 voorzag het European Community Household Panel (ECHP) in deze politieke behoefte. Vanwege veranderde politieke eisen en de roep om operationele en methodologische verbeteringen, vooral wat betreft de actualiteit van de gegevens, is besloten om het ECHP in 2001 te stoppen en te vervangen door EU-SILC.
- ³⁾ Het gestandaardiseerde inkomen is het besteedbaar inkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Bij de hier gepresenteerde cijfers is de 'aangepaste OECD-equivalentieschaal' toegepast. Het eenpersoonshuishouden is hierbij als standaardhuishouden gekozen. Het hoofd van het huishouden wordt een gewicht gelijk aan 1 toegewezen; elke volgende volwassene krijgt 0,5 toegekend; kinderen tellen voor 0,3 mee. De schaal is voor alle landen gelijk, waardoor er geen rekening wordt gehouden met eventuele verschillen in schaalvoordelen tussen landen.

- ⁴⁾ Het gaat hier om het op basis van populatie-aantallen gewogen gemiddelde
- ⁵⁾ Koopkrachtpariteit: indexcijfer dat het verschil in prijsniveau tussen landen weergeeft. Hiermee kan een betere internationale vergelijking van koopkracht en welvaart gemaakt worden.
- ⁶⁾ Deze non-monetaire indicatoren zijn alleen gepresenteerd voor de landen waarvan de EU-SILC microbestan-

den beschikbaar zijn in de door Eurostat samengestelde gebruikersdatabase. Van de EU-15 landen is dat voor alle landen het geval behalve voor Duitsland. Van de tien toetreden landen zijn alleen de gegevens voor Slovenië en Malta niet in de database opgenomen. Bij de gepresenteerde gemiddelden zijn deze landen dan ook buiten beschouwing gebleven.